

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O. vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. minden hirdetés után 80 kr. bérlegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Közép-utca, 31. sz. J. Könyvkereskedése.

Kolozsvár, május 7-kén 1861.

Udvarhelyszék megválasztá országgyűlési képviselőit; a példa ragadós és Oláhfalva is megválasztá.

E cselekvény, pár nap óta, különféle magyarázatok, észrevételek és sejtelmek anyagául szolgál városunk magán körében, az unió tettlegesség külső felállításán hazafiörmtől, a sajnálandó törvényesség gyászos következhetségei miatt aggodó hazafi bánat nyilvánulásáig.

Pedig e cselekvény, ha közelről nézzük, talán sokkal egyszerűbb, mintsem jogosan tulajdoníthatnának neki ily nagy fontosságot akár hevesebb, akár feketébb vért politikusaink.

Egy előttem fekvő tudósítás szavai szerint Udvarhelyszék április 25-diki közgyűlésén báró R. N. indítványára, hogy ne csak irjanak a pesti nemzetgyűlésnek, hanem egyszersmind válasszák meg oda képviselőiket s bízzák aztán rájuk mind a felirat előterjesztését, mind helyük elfoglalását. ... Az indítványt egyhangú helyeslés követte. *)

Ez indítvány s következőleg az annak alapján kelt határozatnak, ha szabad mondani, életerét a „bizzuk aztán rájuk” kifejezés teszi.

Udvarhelyszék közönsége, mint az ismételve idézett szavak tanúsítják, sokkal inkább át van hatva az 1848-diki törvények szellemétől, mintsem arra csak gondolna is, hogy képviselőinek önkéntes szabad mozgását utasítások bilincseivel zsisbaszsa.

S megvagyonok győződve, hogy azon köztisztelt s próbált hazafiságu honfiak, kikben Udvarhelyszék s a nyomdokait követett Oláhfalvának osztatlan bizalma öszpontosult, ilyen SS-ok közé pécézett automat szerepre soha sem is fognának vállalkozni.

Udvarhelyszék közönsége az országgyűléshez intézett feliratában többek között így szól: „és felbátorítva törvényadta jogaink érzelme- és öntudatától, elhatározzuk önöknek kért és reméllett beleegyezésével elfoglalni a törvényhozás mezején..... bennünket illető tért.” **)

A „kért és reméllett beleegyezés” feltételének odailllesztése ismét azon gyöngéd tisztelet tanujele, melyet alkotmányos törvényhatóságnak, municipális igazairól legrendíthetlenebb meggyőződése mellett sem szabad soha országos törvény s országos törvényhozó testület irányában szem elől téveszteni.

Szerintem tehát a dolog állása egyszerűen imez: Udvarhelyszék megválasztotta ugyan országgyűlése képviselőit, de helyeik elfoglalását egyfelől rájuk bízta, másfelől az országgyűlés beleegyezésétől feltételezte.

És így csak az a kérdés: mit fognak tenni a képviselők, mit fog mondani a választásra az országgyűlés?

Nincs ugyan felhatalmazásom az általam mélyen tisztelt képviselő uraktól, hogy politikai hitvallásukról „ad animam” bizonyosságot tegyek. De azon jognál fogva, melylyel a nyilvános élet embereinek tetteit és nézeteit törvény és illem korlátai között bírálni, alkotmányos országban a legigénytelenebb honpolgár is bir, ismert jogfogalmaikból következtetve, nem tartózkodom kimondani, miként

az időt, melyben képviselői székeiket elfoglalhassák, még nem tartják elérkezettnek.

Nem, mert az 1848-ki pozsoni IV-dik t.-cikk azon rendelete, miszerint „az országgyűlés jövőbendő évenként és pedig Pesten tartandván üléseit, az évenkénti ülésre az ország rendeit ő felsége minden évben s a mennyire a körülmények engedik, a téli hónapokra hivandja össze” e pillanatig, fájdalom, sem Udvarhelyszékre és Oláhfalvára, sem a Királyhágón és Meszesen inneni más 41 törvényhatóságra nézve nem teljesített. S Udvarhelyszék és Oláhfalva képviselői az 1848-diki törvényeket ha-

zánk, nemzetünk sokkal nagyobb varázserejű és biztosabb sikerű palladiumának tartják, mintsem okot adjanak a törvényhozó hatalom egyik felének, mely a törvényeket meg nem tartja, a másik felet érhető azon méltó szemrehányásra, mikép „iliacos intra muros peccatur et extra.”

Nem, mert Udvarhelyszék és Oláhfalva képviselői bizonyosan igen jól tudják, mi különbség van jelen körülményeink között a törvényekhez ragaszkodás azon neme, midőn a rák parancsolt törvénytelenség végrehajtásában résztvétől semlegesen viszsztatartózkodunk, és ismét a között, midőn a mellőzött törvény életbeléptetését tetlegesen megragadjuk.

És nem, mert a tisztelt képviselő urak soha sem fognának azáltal, hogy elmennek egy oly gyűlésre, melyre törvény értelmében el kellene mehetniök, de a törvény ellenére nem hívtak meg, ürügyet szolgáltatni egy oly tan felállítására, miként törvény általi jogosítottság és illetékes helyről meghívás nem oly lényeges kiegészítő egymásnak, hogy ha például valakit hajlamai oda vonzanak, meg ne jelenhessen egy oly gyűlésen is, mely törvényellenes ugyan, de a hová meghívó levelet kapott.

Hát az országgyűlés mit fogna mondani? Készen kívül a kebel testvéries vonzalmának a törvényhez ragaszkodó ész rideg parancsszavávali harczát fogná meghatározni. A választási okmányok át kellene menni az igazolás scrutiniumán. Megtartat-e a pozsoni V. és kolozsvári II. t.-cz. parancsolta formák? A választók összeírását, az összeírás végrehajtásában és hitelesítésében rendelt hatánapokat illetőleg? A törvény által szűkebb körre szorított közgyűlésben részt vettek-e mindazok, kiket a törvény választói képességgel ruházott fel? sat.

Ez a verificationalis eset azonban, meg vagyok győződve, nem fog szönyegre kerülni. Nem, mert a képviselőkre levén bízva helyeiknek elfoglalása, az országgyűlésnek ez ügyben nem lesz más teendője, mint tekintélyének egész súlyával szorgalmazni és eszközölni, hogy a még meg nem hívott törvényhatóságok és jogosított egyének mielőbb hívassanak meg, törvényadta helyeiknek a törvény formái közötti elfoglalhatására.

Ocsvai Ferencz.

Az alsófehérmegyei románok által előidézett jelenetre, egy illetékes toll közleményéből következő észrevételeket hozzuk: Mintán tagadatlatlan, hogy a megyék njraszervezésére vonatkozó törvények sok megyékben különbözőleg értelmezettek; s a nélkül, hogy az abból kifolyó eljárás törvénysértés belyegét vonta volna maga után, egy megyében közgyűlés által, másban a még életben lévő bizottmányi tagok által ment végbe az állandó bizottmány kiegészítése; nem lehet azon megütni, hogy megyénkben is e tárgyban két eltérő vélemény mellett folyt az értekezleti küzdelem. De fájlalunk kell, hogy az összes román intelligencia tekintetbe nem vevén megyénk multját s jelenét, az ösgyűlés eszméjétől egy hajszálnyit sem tágitott, s később volt a román nemzet igényei legelőzékenyebb kielégítése után is, a protestatio beadásával a visszavonás, a nyílt szakadás hiedelmét kiszórni a kibékülést öszintén ohajtó nép közé. Ha minden magyar értekezleti tag egyhangulag kifejezte azon ohajtását, hogy minden megyei képzett román vétéssék fel az állandó bizottmányba, lehet-e ennél testvériebb, ennél igazságosabb alkalmazása az egyenjogságnak? Avagy jobban kitűdné szemelni a megyei román értelmiség, a jelen volt számos, mivel tekintélyes románoknál a közgyűlés nyers tömege? Minden bizonyos nem; tehát ha mi készen nyilatkozunk minden arra való embert a bizottmányba bevenni, kit a jelen volt román intelligencia proponál, megtettünk minden kitelhetőt a román nemzet érdekében is, a nélkül, hogy a közérdeket szemünk előtt elvesztenők.

És mi ezt elvben s magunkra hagyatva tényleg bevalottuk; az állandó megyei bizottmány megalakult és abba minden megyei értelmes román bevétel!

Mi a protestatio a nemzeti testvérítésről egy tényével felteitünk. A nélkül, hogy a törvénytől elhajoljunk, tetleg életbe léptettük román testvéreink egyenjogságát.

Mondják, hogy a reactio még mindig fonja láthatatlan hálóját körülünk, hogy közügyeinket ki ne fejtjük. Ha az igaz, ugy a reactio ünnepeit ilt a protestatio felett, s ha sikerülend vala a megyei igazgatást az ösgyűlés kezébe játszani, valószínűleg világitást is rendezett volna.

Róman testvéreink! Nagy időnek nézünk elébe. A közhaza még nincs megszabadítva és a harcz oly teren foly, hol nem a tömeg, hanem az ész fegyvere vívhat csak diadalt. Örüljünk, ha hatóságaink kormányait próbált férfiak

kezeibe adhatjuk, félre a kisszerű feltékenységgel, az egy és szent közérdek előtt a nemzetiségi túlbuzgóságnak el kell nemulnia. A nemzetiségek felvirágzásának napja csak egy szabad hazában süthet fel, a legkisebb pártviszály fellegetket s tán vihart idézhet elő. A nemzeti egyenjogság elve már az 1848-diki törvényekben le van téve, s hogy ez alapján a törvényhozás minden igényeket ki fog elégíteni, azt nemcsak ígért, nemcsak a szegedi még törvénynyé nem vált határozott, de Európa előtt tett fogadás is biztosítja.

A törvényhozástól, mihez milliók legszebb reményei kötvék, nem ti zárjátok-e el magatok s minmagunk előtt az utat, mikor a könnyen félrevezethető tömegek uralmát akartjátok előidézni. Miért nem küld Zaránd követet még az országgyűlésre? Mi jót lehet várni a fogarasvidéki kezdeményektől, hol több mint 300 nemes román volt kénytelen egy idegen izgatók által rögtönzött ösgyűlés ordításai közt oda hagyni a tanácskozást? A törvényhozó testület kiegészítését hátráltatni, véteni a haza és nemzet ellen, mert concessiók vagy pátensek soha még hazát, nemzetet boldoggá nem tettek. Hegyaljai.

A szászok hangulata. Beszterce, május 2-án —

Ebéd felett Stábriger polgármester emelt első poharat az alkotmányt visszahelyező felségért s az alkotmányos élet szervezésére kiküldött méltóságos báró Salmen Ferencz szász nemzeti ispánért. Salmen a polgárságot éltette, melyre megharsant a karzathól a Rákóczi-induló. Aztán Budaker gym. director köszöntött s éltette a vidék falusi szántóvető polgárságát. Erre ispán ő maga azon megjegyzést tette, hogy ő nemcsak a városi, de a vidéki szász polgárságot is éltette beszédjében, s minthogy mint veszi észre nem értett jól meg, ezen értelmét beszédének megújítja s újból is élteti a Beszterce városi és különösen a társadalom alapját képező vidéki szántóvető-osztály polgárságát. Wittstock tanár a regulatív punctumok megszüntetése iránti kívánságát fejezte ki s éltette a szabad választást. Budaker a magyar nemzetért trített poharat, mint a mely kitűnő politikai képzettség, illetőleg erőny és erélyes, kitartó és páratlan erkölcsi jellemű és erejű munkássága által a hon ősi alkotmányát kiviva a testvér nemzetiségek háláját teljesleg kiérdemelte. Kelp lelkes a magyar s társ nemzetiségek testvériesedéseért. Lang ügyvéd b. Kemény és gr. Mikóért, az ideiglenes korlátnak és kormányzóért trített poharat. Wittstock a bátoni szász követekhez szólott, kik kéri jöttek a gróftól, hogy őket Kolozsmegyéből e vidékre békebeveztesse — és kimondá, hogy kérelmek teljesedését habár kívánák is, de csaknem akarhatják, a nélkül, hogy alkotmányos érzelme a szász nemzetnek általa compomittálva ne legyen. Budaker a besztercei református magyar, Vályi Elek a lutheránus szász testvérek további folytonos testvériségeért, a két vallásos felekezet szellemi uniójáért köszöntött poharak. De ki győzné a sok s többnyire jeles pohárköszöntéseket mind fölemlegetni.

Este 8 órakor a „Villafranca”-ban kezdődött lakomára a küldöttségleg meghívott és megjött Stábriger polgármestert taraczkok durrogási közt, csárdás zengedelmi mellett harsozó éljenekkel fogadta a roppant sokaságú polgárság. Textoris Károly üdvözölte a Beszterce város és vidéki alkotmányos érzelme, az 1848-ki törvényekhez ragaszkodó polgárság nevében. Polgármester ur érzékeny szavakban mondott köszönetet a bizodalom, a megiszteltetésért s fogadta, hogy a polgárság akarátat tolmácsolni bárhol annyival edesebb neki, mert saját meggyőződése szerint is ez az út, mely boldog jövőre vezet a hazát s benne a szász nemzetet. Aztán Budaker emelt poharat s nyilatkozott Erdély és Magyarban uniója mellett; csakhogy a szász nemzet egyházi, iskolai és keblai autonómiaja biztosítsassék, hogy a szász nemzet mint szász élhessen magyar földön. Textoris Károly minden utógondolat nélküli uniót kíván, vagyis a meglévő törvényes unió fenntartását akarja. De ha a szász nemzetnek igényei vannak, siessen küldöttei által Pestre, mert az országgyűlés onnan csak nem jöhet ide és ott bizonyosan minden megadható követelése a nemzetnek meg fog adatni, meg látjuk, hogy a birodalmi tanácstól mit várhatunk. Budaker elmondja, hogy a közelebbi gyűlésen Szebenben, hol egyházi ügyben volt a nemzet tanácskozni, félmerült azon kérdés is, hogy mit tegyen a nemzet ha directe a birodalmi tanácsba követeket küldésre lenne felhiva. És egy szavazaton kívül — ugymond — mind oda nyilatkoztak, hogy ezen felhíváshoz csak akkor járulhatunk, ha azt előbb egy törvényes erdélyi országgyűlés elrendelné. Azonban ezen nyilatkozatra azon nyilatkozat emelkedett fel, hogy „Erdélyben törvényes országgyűlés nem lehet.” A mire B. oda értelmezett, „hogy akkor tehát nem küldünk a birodalmi tanácsba követeket.” Wittstock tanár annyivalinkább ohajtja az unió mentől előbbi megtestesítve látását, mert csak így érhetjük örömet az 1805-diki legfelsőbb parancsra jött regulatív punctok a választást gunyorig megszorító pontjai eltörlésének, melyek különben is ellenkeznek az ősi szász szabadsággal. Vályi Elek élteti a törvényesség, az 1848-beli törvények terére lépett s így a magyar nemzet testvért szabadság, egyenlőség s testvériség lobogója alatt előre törő utjában fontos erkölcsi erővel támogató szász nemzetet. Sápfi Dániel szappanyos fájdalomát fejezte ki, hogy a magyar földön és a nemzet kebelében élő szászokból oly kevesen értik a magyar nyelvet, s ohajtja, hogy jövőre habár ők 60 éves körüliek már nem is foghatják a

*) Lásd a „Korunk” 102. számában.

**) Lásd a „Kolozsv. Közl.” 70. sz.

magyar nyelvet megtanulni — ne legyen az ifjabb nemzedék közt egy is, ki magyar testvére magyar szavát megérteni ne tudná! Weisz ügyvéd a politikát emlegette felülről, mely a nemzetiségek, sőt az ugyanazon nemzetek fia közti viszály magvát is hintgette el, elvégre ezáltal egy évtizeden túl tartó keserű múltat termelte. De a melynek szinte megvan a gondviselés útján bölcsen meghozott áldásdús gyümölcsözése, megtanítván minket jelen és jövőre szilárdul összetartani. Innen Erdély Magyarhonnali unióját annál inkább ohajtja, mert ezáltal az erdélyi német elem egyetül a magyarhonnal és így elősegítve a magyarhoni alkotmányos szabadság felvirulását, egyszersmind elősegíti a Lajtán túli német nemzeti elem alkotmányos életét erkölcsi támogatással, és így a 2 birodalom — magyar és német — természetes szövetségi állását sok minden európai érdekek ellenében erős, kitartó és az emberi nemzet civilizációja érdekében dicsővé teszi. Textoris K. a Szent István koronája alatti népek szabadsága érdekében vértanu halált szenvedtek, különösen Batthyányi Lajos emlékének szentelt áldó főbábszt. Sok szebbnél szebb beszédek tartása mellett a lakoma éjjel 3 és 1/2 órákor oszlott szét Cserhalomtáji.

Fogaraszvidéke, május 4-én, 1864. — Igért tudósításomat tovább folytatandom, előre is, fájdalom azzal kezdek, hogy az alkotmányoslést boldogító sugarát megpillantani, közlebről még remény sincsen; mert a közbe esett görög v. sz. husvétii ünnepek annyira elnapolták a várta alkotmányos szervezés pillanatát, hogy e vidék bizonyosan a legkésőbbben leand constituálva. . . .

A törvénytelentől octoyált 100 tagu bizottságot összebiva a főkapitány ur, tudatá, hogy a f. k. kormánysszék 20/4-ki táviratával, a 16/4-ki telegrammi feljelentés alapján az eddigi működést törvénytelennek s megsemmisültnek nyilvánította; főkörmányszéki tanácsos Aldulian János urat mint biztost nevezte ki, pánap alatt helyszíne érkezendik és kit a f. k. kormánysszék saját felelőssége, hogy fejtelenség bé ne álljon, ideiglenes középonti választmány s tisztikar kijelölésére bízta meg.

A középonti bizottságnak kinevezhetési joga ellen felszólalva s tiltakozva — csak egy hivatali névsorral állt elő, a melyet ideiglatni szükségfelettinek látok — annál is inkább, mert csak a szűkségesség által fogadtatott el, ezuttal csupán annyit tudatok, hogy az alkaptányi állomással előbb Puscariu ur bizatván meg, (máskor s más körülmények közt e bizalommal élni, jogát fenntartván?) miután el nem fogadta, etédi Jakab György urat terhelő ezen jelenleg nyomozató helyzet, a ki erőlyesen igyekszik e vidéket a fejtelenségtől megvédeni, s küzdeni a jog, törvényesség s alkotmányos szabadság értelmébe.

A legmelyebb hálával s hazafias elősmeréssel vette e vidék értelmisége, hogy a mlgos főkörmányszék a törvénytelenséget tüstént nullifikálta; eddig a nem román ajku értelmiség mindég csak a törvényes tért védte, s attól egy hajszálnyira el sem tért; a mely térnek erőlyes előharcosát ügyvéd Fülöp Elek urban, lehetetlen az olvasó közönségnek bé nem mutatnom.

E gyűlésben Puscariu János indítványozá, hogy ausztriai császár ő felségéhez, mint a román nép valódi pártfogójához, egy kérelemben a kir. főkörmányszéknek ezen fogaraszvidéki gyűlést illető „törvénytelen eljárása” sérvül felemlitessék, a mi sok tízes debatte után kormánysszéki tanácsos s biztos Aldulian ur eljöttje elhalasztatott.

Kormánysszéki tanácsos Aldulian ur, a főkapitány s Puscariu urral egyetemben, május 2-án Szebenből megérkezvén, máj. 3-án az értelmiség nála tisztelte, valamint az ideiglenes tisztikar is külön, a hol a nagyon tisztelt korm. tanácsos urtól megdöbbenve hallotta, hogy megbízatási küldetése csak az állandó bizottságnak constituálása; a hivatal stb. a főkapitány urat illetvén. Hogy a közeli szervezés, hogy ütem ki, annak belátására nem szükségeltetik jöstehetség, mert újból törvénytelenség s rendtelenség leend.

Mérsékeltsebbe a nem román ajku intelligencia részéről hiba nincsen, s ne higgye senki, hogy tán önzés a vezér a hivataloknál. Mi kellő képességet s ösmert jellemet, becsületességet ohajtnak; de nem oly egyént, a ki ezeltől 3—5 nappal jött ide mint idegen, s csak azért mert román születésű, és semmi szintű qualificatióját nem ösmertjük, feletlünk vagyon s személyi szabadság kérdésebe itélni bírónak erőszakolják. Van e vidéknek itten született s jellemét ösmert minden ajku értelmisége elég, csak ne legyünk ultrák — s ne legyen Fogarasz asyuma a kalandoroknak, a kik képesek lennének a viszály magvait az „eddig testvériesen együtt élt békés s józan nép kebelébe elhintve megmételezni. Csak az itt nem született, s csak most pár nap óta ide vetődött 15/5 kókárdásokról, mint közönszédháborítokról, felsőbb hatóság békés elintézése szükségeltetnek.

Kormánysszéki tanácsos s biztos Aldulian és főkapitány Brán urak s ha jól értesültem Puscariu J. urral, egy alkalommal bementek Szebenbe ünnepelni, a honnan 11-én megérve, 13-án leend egy 400 tagu gyűlekezet egybehívása, mely a 100 tagu bizottságot megválasztja. Sükert kívánunk.

Annyit előre tudathatok, hogy a román ajku hivatalnokok az 1848-ki törvényekre esküt nem akarnak letenni.

Sz.-Udvarhelyszéken még ápril 20-án tartatott volt egy előleges értekezlet, melyben a szék birtokossága és értelmisége nagy számmal volt képviselve. Azonban nagyon szükséges volt ama másik értekezlet, mely április 24-én id. főkirálybíró ő mlgtá elnöklete alatt tartatott; s különös szerencsének tartjuk, hogy erre megérkezett id. gr. Bethlen J., a kinek higgadt gondolkodása a kiindulás irányára, a nézetek összpontosítására, döntő befolyást gyakorolt. Ezen értekezleten tisztáztattak a nézetek, egyeztettek a lehetőségig a vélemények, kijelöltettek a más napra összehívott ösgyűlés teendői, s egyszersmind ebből fölkeretett id. főkirálybíró ur indítványára, a helybeli rom. kath. és helvét hitv. lelkesesség, hogy ápril 25-én az ösgyűlés előtt amaz Tedeumot, ez halalmát tartana a volt kormányrendszer bukásának és az alkotmányosság visszatérésének örmére. A fölhívat várua várt lelkeszék örmével használták föl az alkalmat hazafias

tiszta érzületöknek Isten színe előtt vallásos áhitattal való kiönésére. Még mielőtt megkondultak volna a harangok, utcákon hemzsegett a nép s előbb a romai kath. templomba tolongott id. főkirálybíró ur után a sereg, és az ott k. es. peres Csató József által fényes segédlettel végzett szertartás után, jött — a ki beférközhett — a helvét hitvallásnak egyházába, a hol a tanodai ifjúság által elzengett „Szózat”-ot helybeli lelkeszék Zajzon Ferencnek most könyekre faszakító, majd a honfi örmöt az igazság Istenébe vetett reménnyel tápláló, s általában hazafias lelkesedéssel áradó imája követte, a szertartást pedig a himnusz zárta be.

Mint hogy a roppant népségnek csak csekély része férhetett volna el a székházban; a borongós és néha permetező idő miatt pedig szabad és alatt gyűlésezni kényelmetlen lesz vala: ezeknél fogva fölkeretett a helybeli ref. egyház előjárósága templomának az ösgyűlés helyeili átengedése. A szűfolt templomban elkezdődött a gyűlés Horváth Jánosnak korelnök választása iránti fölshóalásával, mire id. Pálfi Dénes korelnökké, b. Orbán Balázs ideig. jegyzővé kiküldtátnak, legelőbb fölolvastatott a szék közönségéhez küldött azon kormánysszéki leirat, melyben mlgs Dániel Gábor urnak e szék id. főkirálybírává lett kinevezetése tudtúl adatik. Erre Horváth János elnöklete alatt ő méltósága meghívására bizottságnak küldetett, minek következtében ő mlga csakhamar megjelenvén a gyűlésbe, harsány eljenzés közt foglalta el az elnök székét. Székfoglaló beszédében miután előadta az anyaországgi törvényes egyesítésnek, s általában az 1848-beli szabadelvű törvényeknek, egy koronás király általi szentesítésök dacára történt elvetését, ősi alkotmányunknak egy gyűlölt rendszer általi eltiprását, s megható szavakban rajzolta volna a 12 év óta fájó érzet, de férfiasan türt szenvedést és nyomort, végre így szólt: „most már alkalom nyújtatott alkotmányos életünk gyakorlására. S hogy annyi elnyomatás után ezt megértük, és hogy csekély egyéniségemnek van szerencséje ez anyaszéknek oly hosszas ideig zárva tartott közgyűlést megnyitani, s annak tisztelt tagjait üdvözölni: ezemi örmöm határtalan. Uraim! a tér, melyre léptünk a mennyire megkívánja törvényeinkhez tántoríthatlan ragaszkodásunkat: éppen ugy igényli, hogy mindnyáján egy ezlra törekedjünk, pártoskodást, személyeskedést felreterve, legszentebb kötelemünknek ismerjük a közjó előmozdítását. Bizom is, hogy mindnyáján e kötelemérzettel áthatva, helyzetünk komolyságát fölfogva, nemzetiségünk és jogaink megvédésére egyesített erővel, higgadt megfontolással fogunk működni. Én is e kötelemérzettel áthatva fogadtam el önök felhívására ezen — mint a kinevezetési okmányban látható — ideiglenes főkirálybírósságot. De azért elveimhez hű maradván, mind azon törvényeket, melyek a törvényesség kellékeivel bírnak, nemcsak tisztelni, hanem azok iránt hűséggel is viseltetni: legfőbb kötelememnek ismerem. Ezekből kiindulva, kineveztetésemet törvényellenesnek tekintem, s állásomat a nemes szék beléegyezésével csak addig kívánom megtartani, míg tisztviselőinket megválasztván, székiunk alkotmányos szervezése megtörténhet. S azonnal állásomat illetőleg is, a székiunk választási joga gyakorlatát alkalmat ohajtok nyújtani. Ezen rövid pályámon legfőbb jutalmam lenne: ha önök bizalmát megnyerve, székiunk szervezését a köz ohajnak megfelelőleg intézhetnék el. Elismerve csekélyiségetem e nagy munka végrehajtásának vezetésére, egész öszinteséggel kérem fel önököt: engem törvényes eljárásaimban támogatni.” (Eljenzés.) Gróf Bethlen János fogadván a gyűlés nevében, nyilvánítja, hogy bár mennyire tiszteljük és szeretjük is ő mlgtát, de jogainkból nem engedünk. Indítványa következtében jegyzőkönyvileg kifejeztetett, hogy a székfoglaló beszéd értelmében mi is ideiglenesen fogadjuk el ő mlgtát, ki a törvényes téren számíthat e szék támogatására. Pál Rezső kimondatni kívánja az 1848-beli törvények fentartását. Nagy Pál azt: hogy mi most is semmi engedélynek, hanem soha el nem törölt törvényeinknek alapján gyűltünk össze. Horváth János: török, tatár sokat dulta e kont; de ez oly veszélynek nem volt kitéve soha, mint a közlebbi 12 év alatt, midőn nemzetiségünk előfájára is irtó fejsze vala vetve. A szék házában egy magyar szó nem hangzott, mert voltak ott magyarok is, kik nem átalották németül galgolyolni. De adjunk hálát Istennek, hogy csak 12 évi megpróbáltatást mért reánk, s nem az izraeliták 40 évi vándorlását a pusztában. Aztán föliratot javasol a fölséghez, melyben mondjuk el, hogy nekünk mi fáj, kérjük, hogy ő felsége átlátván, mikép a 12 éves experimentálás ezlra nem vezet, jöjjön Buda-Pestre, támaszkodjék a honfiakra, koronáztassa meg magát és akkor 25 ezer hős székielye gyűlekezend a trón védelmére. Irjuk meg, hogy mi dohányt ültetünk, stempelt többé nem veszünk, pálinkát pedig főzünk, s kérjük, hogy a sóvali szabad kereskedést engedje meg. (Helyes.) Gróf Bethlen János: Horváth indítványát pártolván, a föliratban kifejeztetni kéri azt is, hogy a fölség a törvényeket tartsa meg és hívjon meg minket is a pesti országgyűlésre. (Helyes.) Gyárás Domokos: a pesti országgyűléshez föliratot javalt azért, hogy mint Magyarország egyik törvényhatóságát hívjon meg minket is kebelébe; addig pedig semmi közhatározatot ne hozzon. (Helyes.) B. Rauber Nándor: a föliratot azért, hogy Magyarország minden törvényhatóságai meghívassanak s így a Királyhágón inneniek is, pártolja. De mi ne várjuk tovább a meghívást, hanem azonnal küldjünk az országgyűlésre képviselőket. Ezen indítvány is közhelyesséssel elfogadtatván, országgyűlési követekké általános lelkesedéssel kiküldtás útján megválasztattak id. gr. Bethlen János és Horváth János. Mindkét követet közölni a szék ily általános bizalmát, s ennek megfelelően törekedik. (Hosszasan tartó zajos eljenzés.) Ezután gróf Bethlen és Horváth közt a mostani követküldés és a fölött, hogy minő gyűlést illet a követválasztás, némi vitakozás fejlődött ki, melynek végződtevel Horváth János sürgeti, hogy csak azért, mivel némely — Erdély részéről Bécsben lévő — bezirkerek nem hívtak meg az országgyűlésre, nem kell elmaradnunk onnan. Ő ha beveszik, elmegy Pestre az alsóházba; sőt ha küldik: elmegy Turinba vagy Párisba is; csak egy helyre nem megyen, ha küldik is: a Reichsrathba. (Eljen!) B. Rauber Nándor: azért kell követeket küldtünk a pesti országgyűlésre, mert törvény parancsolja, ezek aztán felviszik föliratot is. Nagy Pál: és azért, hogy

48-beli helyüket foglalják el ott. Elnök: kijelenti a követküldés elhatározását és gr. Bethlen János s Horváth Jánosnak követekké választatását, a kik fölviendik egyszersmind az országgyűléshez intézendő föliratot. (helyeslés, eljenzés.) Horváth J. Egy bizalomnyilvánító föliratot javalt gr. Mikó Imre kor. ideig. elnök ő méltóságához. (Határozattá vált.) Henter János: szólítsuk föl a Királyhágón innen minde-nik törvényhatóságot, hogy küldjön követet a pesti országgyűlésre és gondoskodjunk a követek fizetéséről. (Helyes.) Midőn a követek fizetését Nagy P. az adóhátralékok felszedése által javasolta fedeztetni: felállott. Ugron Lázár s mondá: tán elvagyon szónok ragadtatva a szabadság szel-leme által, hogy ily tulságba megyen át? Magyarországon minden megyéje ignorálta a törvénylen adók hátralékait, s hát mi fölshóznók e azokat — még jó ezlra is? Nem, sőt tiltuk meg tisztviselőinknek, hogy a törvénytelen kormány organumaival összeköttetésbe lépjenek. Mi vessünk birtokaránylagos rovatalt a követi fizetésre, s három hónapra adjunk előleget követekünknek. (helyeslés.) Elnök: kijelenti határozatként a követeknek birtokaránylagos rovatallalbi fizetését. És kiüti: a bizottságnak az 1847/8-beli XVI-dik t. czik szerinti megalakítását. Horváth J. magyarázza a székiely atyafiaknak, hogy mi az a bizottság? Ha megválasztjuk a bizottságot: akkor aztán nem lesz több marká-lis, hanem a bizottság választ tisztviselőket s teszen min-den. Kérde már: akarják-e a tisztelt személyesen választani, vagy a bizottság által tétetni? (zajos felkiáltás: személyesen!). Azonban Henter János kérde: midőn jelsza-vul választottuk 1848-at, alapul a törvényt: hát tényleg mégis azt lökök-e félre? Törvény rendeli a bizottságyala-kitást, s hát mi nem tisztelnök-e e törvényt? Vagy tán mi elakarnak Magyarhontól szakadni? (Nem!). Horváth J. Előadván e törvény keletkezésének indokait, fölhozza a jász-kuokról szóló XXV. törvényt, s azt mondja, hogy ha ama törvényhozáskor Erdély Magyarhonnal már egyesült volna: akkor bizonyosan a székiely jogok is külön törvény által lesznek vala biztosítva. Kívánja tehát újból, hogy szabadon válasszunk tisztviselőinket. Gr. Bethlen J. ellene van a törvény megsértésének, bizottságot kíván. B. Rauber és Henter J. pártolják gr. Bethlent, Marosi jogfenntartás mellett kíván bizottságot. Ekkor Horváth J. eláll véleményétől s az Elnök kijelenti, hogy a bizottságy választassék meg most az egyszer, nem mondván le ezzel a nemzet, tisztvi-selőinek szabad választása jogáról. Ezután olvastatik a bi-zottságnak az előleges értekezleteken készített névsora. Újabb tagok is tétettek be nagy számmal, köztük Kossuth Lajos, gr. Mikó Imre, b. Eötvös, gr. Teleki László sat. Ez-zel a gyűlés 26-kán reggeli 10 óráig elnapoltatott. Követ-kezett id. főkirálybíró ő mlgnálak nagy diszébél 250 sze-mélyre terítéssel. Félköszöntések: gr. Mikóért, id. főkirály-bíránkért, követekünkért, a magyar országgyűlésért, lelkes papjainkért sat.

Jegyzőkönyv hitelesítés után a szerkesztésre tegnap kinevezettek által fölolvastattak a fölséghez, a pesti országgyűléshez és a gr. Mikó ő mlgához küldendő föliratok. Meghatározatott, hogy az országgyűléshez intézett fölirat közöl-tessék minden Királyhágón innen törvényhatóságokkal. Pünköszt Pál indítványozza, hogy a tisztviselők megválasztása előtt állitassék purifications-commissio, s a kik kezére munkáltak a bukott kormánynak, vagy szolgáltak alatta, purifikáltassanak. Gr. Bethlen J. ne kezdjék az alkotmányos életet ott, a hol a kényuralom kezdete volt. Akarja, hogy purifikáció nálunk is legyen; de purifikácion maga a nemzet, mely bizonyosan nem is fogja bizalmával megajándékozni azokat, a kik arra méltatlanok. (Helyes.)

A mai napi jegyzőkönyv hitelesítése után annak jeles tollu, szabatos szerkesztője b. Orbán Balázs megjeleneztet-vén, elnök ő méltósága az ösgyűlést bezárta.

Most átalakult az ösgyűlés bizottságyi gyűléssé és el-nök ő mlga kiüti a tisztviselők választását. Ezt bár sokan akarták volna rögtön végrehajtani: mégis — azon okon, hogy a beválasztott, de jelen nem lévő bizottságyi tagok is hivatassanak meg — alhalasztatott egy május 6-kára összehívandó bizottságyi gyűlésre. S ezzel a gyűlés, melynek egész folyamata alatt legkisebb csendzavarás nem történt, csendesen szétoszlott.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Kolozsvár városa tisztújítására vonatkozólag még következő rendszabályok tétettek közzé: a) A tisztújítási nyilvános ülések és választások helye a redonti táncze-terem, hová a választók választási jegy előmutatása mellett lépnek be, hallgatóság számára a karzat nyitvatart meg. b) Az első ülés május 10-én tartatik 9 órákor kezdődőleg, melyet a választási elnök megnyitván, a tisztikar és képviselőség lemond, s a v. elnök a választás idejére főkapitány, tisztügyész s jegyzőt helyettesít. Ez után egy tizen-négy tagu kijelölt választmány fog titkos szavazat útján választani. — A szavazatok számbavételére küldöttsegek ala-kittatnak. c) A választók a kijelölt választmányt illetőleg, 14 nével ellátott szavazatcézduát visznek magukkal s azo-kat az e végre készített ládákba beadják, mely után a leg-főbb szavazatot nyert 14 egyén, az elnökkel együtt fogja a kijelölt választmányt képezni. d) A kijelölt választmány megkezdi működését; a közvélemény és figyelem minden választás alá eső tiszt állomásra legalább négy egyént je-lel. Előbb polgármesteri, aztán főbírói, főkapitá-nyi, ezek után a tiz tanácsosi állomásra lesz választás; utóbbi állomásra először és másodszor 3—3, harmadszor 4 egyén választatik. Ezután jön egy törvényszéki s egy köz-igazgatási jegyző, levéltárnok, egy törvényszék s egy köz-igazgatási ígató, két alkaptány, számvevő, egy köz- és egy városi ügyész, főorvos, mérnök, telek-bíró és két sebész megválasztása. A jegyzőről lefelé a választások mely napon s mily renddel történjenek — a képvisező választmányra bízatik. e) A kijelölt választmány a választó közönséget mindenkor előre értesíti, mire mikor lesz választás? kik vannak kijelölve? s alkalmilag hány szavazat cézduát kell beadni. A kijelölt választmány ezen-kivül a kijelölendők névsorát kinyomatja. f) Választó illető

Ujabb.— Az a tudósítás, hogy orosz csapatok volnának a Pruthnál felállítva, a „Weser-Ztg.” egy berlini levelezője szerint, nem való. Oroszország jelenleg inkább el van foglalva saját házi bajaival, hogy sem a mások dolgába való elegyedéssel nagyon sietne.

— Garibaldi egy időre a kecskeszigetre vonult vissza s mint írják, a parlamentben sem fog mostanság megjelenni. Az egész felszigeten jelenleg nyugalom van, habár a nápolyi tartományban a rend még igen sok kívánni valót hagy fenn. — Rómában a két párt: a forradalmi s pápai mérgesebben mint valaha néz farkasszemet egymással, közbül állnak a francia katonák s nem engedik a jámborok összekapását. A római tanulók kitiltása egyre tart, s ha tovább is így foly, a tanárok nemsokára tanulók nélkül maradnak a faképnél.

— Kattaró, maj. 4. Az egyesült európai konzul-képviselők Niksicsből jelentik, hogy az április 25-én a fölkelőkkel történt megállapodásukat az utóbbiak április 27. megszüntették, amennyiben egy élelmiszállítvány előcsapatát, mely Krisztianból Niksics felé tartott s 60 török-, de nem rendes katonából állott, a dougai szorosban oroszva megtámadván, egynéhány ember kivételével lekonzulták. Egy követről, kit a konzul-képviselők ezen élelmiszállítvány ügyében Niksicsből Krisztianba Mahmud török parancsnokokhoz küldtek, — a fölkelők vezetői a levelet elrabolták s visszaszolgáltatást küldtek vissza. Cingria, Morean, Zohral és Besobrasow konzul-képviselők a fenyegetett

Niksicsben maradtak s követésüket küldötték segélyért a konzulokhoz, kik Cetinijében Miklós fejedelemnél voltak.

— Páris, maj. 5. Az Aumale herceg röpirata elleni pörben így hangzik az ítélet: A kiadó egy évi, a nyomdász hathónapi börtönnel s ezenkívül mindegyik 5000 frank pénzbírsággal büntetetik.

— London, maj. 4. Este. Kossuth főlegbezte az ítéletet, mely a bankjegyeket Ausztria császáranak egy hónap alatt átszolgáltatni rendeli. — Mint Turinból írják: Kossuthot családotól Turinba várják a közelebbi napokban.

— Turinből apr. 30-án írják: A kormányt folyvást értesítik Rómából az itteni reactio fonderlatiról, s a lehető minden elővigyázati rendszabályokat meg is tesz azok ellen; azonban valámig II-ik Ferenc király Olaszországban lesz, az igazgatási tervek sem maradnak el. Új csapatokat küldnek Nápolyba, mivel a kormány Párisból azon tudósítást vette, hogy új csinyre készülnek — A „K. Z.” levelezője szerint is: Rómában Ferenc király arany és ezüst pénzt vert, saját arczképével. Rómából Nápolyba nagy pénzszegek inditattak.

— A „Korunk” tegnap következő sürgönyt küldött szét. Pest, maj. 8. A képviselők háza ma a zsúfolásig tömve hallgatósággal feszülten várta Deák beszédét, midőn híre futott, hogy gr. **Teleky László** magát ma éjjel agyonlőtte. A ház elnöke a hirt valónak mondja. Leirhatlan megdöbbenés. Deák nyilvánítja,

hogy ily kedélyhangulatban képtelen tanácskozni, s a ház elnapolását kívánja hétélig. Délután zárt értekezlet. Elfogadtatott. A város telve faldalommal s megdöbbenéssel.

— London, maj. 4. New-yorki m. hó 25-ről kelt tudósítások szerint a New-York és Washington közötti távirdai összeköttetés meg van szakítva. 6000 emberből álló déli sereg várja Washington közelében a megtámadtatást.

A „K. KÖZLÖNY”

magán távirati sürgönye.

Feladott Pesten, majus 8-án d. u. 3 óra 27 p.
Érkezett Kolozsvárra „ „ „ 5 óra 30 p.

A képviselőház legnagyobb jelenetnek nézett elébe, midőn a várost felveré a hír, hogy **GRÓF TELEKI LÁSZLÓ** ma reggel szobájában lövéstől halva találtatott (erschossen gefunden). A képviselőház elnapolta magát. Leirhatlan sensatio!

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

NEM HIVATALOS.

(135)

(3—3)

Gyógyszerész gyakornoknak
kerestetik egy négy gimnasialis osztályt végzett ifjú, Belső-Szolnokmegyében Magyar-Láposra. Értekezhetni ugyanott **Breuer Pál** gyógyszerésznél.

ERKEL FERENCZ

nemzeti színházi első karigazgató

legújabb operája

B Á N K B Á N

a legrövidebb idő alatt zongora kivonatban 2 kézre a szerző saját alkalmazása szerint **meg fog jelenni.**

Előfizetési ára **csak 4 forint.**

Előfizetést elfogad **STEIN JÁNOS** Kolozsvárt.

Ugyanott kapható:

Gr. Teleki László arczképe.

Ára 1 ujforint.

UNITARIUS PÜSPÖKÖK ARCZKÉPEI.

Ugymint: **Sz.-Ábrahám L. Mihály** 1737—1758.
Lázár István 1786—1811.
Körmöczy János 1812—1836.
Székely Miklós 1838—1843.
Székely Sándor 1845—1852.

A műlap öt arczképpel Bohn híres műnyomdájában készült.

Ára chinai papíron 1 frt 50 kr osztrák értékben
„ fehér „ 1 frt — kr „ „

A jelenkor férfiai

arczkekben és rövid életrajzokkal.

I-ső füzet: **Garibaldi József**, élethű arczképével. Nagy félv. Ára 50 kr.

A magyar váltófog.

Magyarázta **Császár Ferencz** kir. váltó-feltörvényszéki bíró.
Második kiadás. Ára 1 frt.

BIRÓI PARANCSONK

magyar példányokkal.

Alkalmos kézikönyv bírák, ügyvédek és perlekedők számára.

Készíté **Bovankovits József** jogtanár és hites ügyvéd. Második kiadás. 1 frt

(132)

(2—3)

Csapó Sándornál

van

nagy választéka

mindennemű finom és közönséges

**eső- és napernyőknek,
női brünel- és bőr-czipőknek,**

valamint

sárczipőknek.

(59)

9/5 1861.

(4—10)

Cs. kir. ausztr. legfelsőbb szabadalommal és porosz kir. legf. jóváhagyással.

Dr. HARTUNG

szabadalmazott

HAJNÖVESZTŐ SZEREI

megkülönböztetik magukat **bebizonyult** kitűnő tulajdonságaik s olcsó árak által, s tulha ladják az oly sokféleképpen földicsért Macassar-, Lapugyékérolaj s a legttbb egyéb hajolajokat és kenőcsöket, miután ezek vegyülete elvitáztatlan, természetesen alapon készítették, s a tudományos hajnövesztőszerek körében ezeknél **biztosabb eredményű összetételek** nem léteznek; e szerek sok évi nyomozás, sokoldalu tapasztalás a kísérletek szerencsés eredményét képezik, s értékük- és czélszerűségükről magas tiszteletű tudományos férfiak legelismertebb jóváhagyó irataik előmutathatók, úgy, hogy mind a két, hatásaikban egymást kölcsönösen kiegészítő **Dr. Hartung-féle hajnövesztő szer** legjobb lélekismerettel ajánlathatók, és pedig:

Dr. Hartung NÖVÉNY HAJKENŐCSE

(ára egy bepecsételt és az üvegbe bélyegzett tégelynek 85 ujkr.)

a hajnöves ismétli fölélesztésére és élénkítésére, és

Dr. Hartung CHINAHÉJ-OLAJA

(ára egy bepecsételt s üvegbélyeggel ellátott üvegnek 85 ujkr.)

a hajnak föntartására és szépítésére.

Dr. HARTUNG hajnövesztő szereinek **belszillárdasága** minden körülményes földicsért fölélegessé tesz (csak egynéhány kísérlet elegendő ez általánosan hasznos szerek **czélszerűségéről s kitűnőségéről meggyőződésre**.) Tárgymutatók s használati utalványok ingyen kiszolgáltatnak, és a szerek **egyedül valódián kaphatók:**
Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczén: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischner; Brassóban: Stenner F.; Déván: Büchler A. Erneden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegben: Máté Béla gyógyszer; Károly-Fejérvárt: Rusz János; Köhalmában: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandisch; Segesvárt: Misselbacher J. B.; Szamos-Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Seebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gozsy A.; Tásnádon: Szongótt Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff Gábor uraknál.